

Sosiale medier og identitetsprosesser

*En teoretisk drøftingsoppgave om sosiale medier og
identitetsprosesser hos barn og unge.*

Ped2900 – Bacheloroppgave i pedagogikk

Vår 2019

Kandidatnummer: 10005

Innholdsfortegnelse

1.1 Innledning.....	3
1.2 Begrunnelse for valg av tema.....	3
1.3 Avgrensing	3
1.4 Problemstilling	3
1.5 Hvordan oppgaven bygges opp	4
2.1 Teori	4
2.2 Selvforståelse, selvbylde og identitet	4
2.3 Urie Bronfenbrenners bioøkologiske teori	7
2.3.1 Mikrosystemet	7
2.3.2 Mesosystemet	7
2.3.3 Eksosystemet	8
2.3.4 Makrosystemet	8
2.3.5 Kronosystemet.....	9
2.4 Sosiale medier	9
2.4.1 Hva er sosiale medier?	9
2.4.2 Medierte selvframstillinger	9
2.5 Identitetsgrunnlaget	10
2.6 Sosial identitetsteori	10
2.7 Teorien om stedsidentitet	12
2.8 Teorien om identitetsprosess	12
3. Metode.....	13
4. Drøfting og analyse	14
4.1 Barn & Medier 2016, 9-16 åringers bruk og opplevelser av medier.....	14
4.1.1 Hvilke sosiale medier brukes blant barn og unge?.....	14
4.1.2 Tilbakemeldinger i sosiale medier	15
4.1.3 Negative erfaringer i sosiale medier.....	15
4.2 Goffmans roller og Bronfenbrenners bioøkologiske teori	16
4.3 Identitetsprosesser	19
Konklusjon	20
Referanseliste	22
Vedlegg 1 refleksjonsnotat.....	23

1.1 Innledning

1.2 Begrunnelse for valg av tema

«Folk i hele verden med tilgang til internett tilbringer nå i gjennomsnitt to timer hver dag på sosiale medier som Facebook og YouTube.» (Amundsen, 2017)

Etter å ha vokst opp i en tid hvor sosiale medier stadig blir en større del av vår hverdag, ønsker jeg å se nærmere på dette temaet ettersom sosiale medier er forholdsvis nytt og de sosiale mediene er en arena som særlig unge mennesker bruker. På sosiale medier kan de lære om verden, kommunisere, etablere og vedlikeholde relasjoner. Ikke minst kan brukerne skape en identitet og selvforståelse. I sosiale medier er deltakerne både produsenter og mottakere. (Schofield. 2018, s. 283)

«Sosiale medier skal være et sted der du kan komme i kontakt med andre mennesker. Ironisk nok føler de unge voksne seg mer sosialt isolert jo mer tid de bruker på nettet.» (Kvittingen, 2017)

På bakgrunn av dette kan det være interessant å se på innflytelsen sosiale medier har på barn og unges liv når det kommer til identitetsutvikling. Sosiale medier blir brukt til å få innsikt i verden, kommunisere, erfare og tilegne seg ny kunnskap. Med andre ord legger sosiale medier til rette for identitetsarbeid og sosialt felleskap. Og ettersom sosiale medier har blitt en så stor del av hverdagen til unge mennesker, er det interessant å se på hvordan dette er med på å forme deres forståelse av seg selv. Spesielt hvorfor bruken av Instagram, med likes og anerkjennelse er så populært og så flittig brukt som et identitetsbekreftende verktøy.

1.3 Avgrensing

Underveis i prosessen har jeg vært innom flere aktuelle problemstillinger som jeg til slutt har forkastet. Dette viste seg å være en lang og omfattende prosess, som har endt opp i flere endringer og avgrensinger for å gjengi det jeg ville finne et svar på. Det har gått med mye tid til denne prosessen, ettersom det var viktig for meg å få sett på så mye teori som mulig når det kom til identitet, utvikling og sosiale medier, for deretter å finne det jeg anså som mest relevant for å kunne svare på problemstillingen. I oppgaven har jeg valgt å se nærmere på hvordan sosiale medier kan være med på å påvirke unge personers identitetsprosesser.

1.4 Problemstilling

«På hvilke måter kan sosiale medier spille inn på unge personers identitetsprosesser?»

1.5 Hvordan oppgaven bygges opp

Jeg har valgt å skrive en teoretisk drøftingsoppgave ettersom det allerede eksisterer mye teoretisk empiri på dette med identitetsprosesser. Derfor har jeg hatt mitt hovedfokus på å finne relevante teorier og forskningsartikler, som kan være til hjelp for å belyse hva som skjer i identitetsprosessene på barn og unge i forbindelse med sosiale medier.

Kapittel 1: Dette er innledningskapittelet, hvor jeg tar for meg begrunnelsen for valg av tema til oppgaven, avgrensning, problemstilling og oppgavens oppbygning.

Kapittel 2: Her tar jeg for meg presentasjon av teori, hvor jeg går nærmere inn på begrepene selvforståelse, selvbylde og identitet. Samt Urie Bronfenbrenners bioøkologiske teori og de ulike teoriene om stedsidentitet, sosial identitet og identitetsprosess.

Kapittel 3: Redegjør jeg for forskningsmetoden jeg bruker og snakker om kildekritikk.

Kapittel 4: Drøftings- og analysekapittelet, hvor jeg drøfter identitetsprosesser i lys av medietilsynets forskningsrapport om barn og unges opplevelser med medier, og påvirkningene sosiale medier kan ha på identitetsprosessen til barn og unge med utdrag fra dokumentaren Uro av Leo Ajkic.

Kapittel 5: Konklusjon av oppgaven.

2.1 Teori

I dette kapittelet vil jeg presentere begreper og teoriene jeg har valgt for å kunne drøfte problemstillingen laget til tematikken rundt sosiale medier og identitetsprosesser. Hvor jeg belyser hvordan identitet blir sett på i lys av ulike teorier og hva som kan være faktorer som spiller inn på barn og unges identitet.

2.2 Selvforståelse, selvbylde og identitet

Emosjoner beriker våre liv, enten de er positive eller negative. De kan tappe oss for energi eller tilføre. Emosjoner er en av de viktigste dimensjonene i det som gjør oss til det unike individ vi er. Dette er fordi emosjoner gjør at man opplever fenomener ulikt. (Hybertsen, 2015, s. 23)

Utviklingen til barn skjer gjennom samspill og samvær med andre. Derfor henger den sosiale og emosjonelle utviklingen sammen og det er dette samspillet som har dannet begrepet sosioemosjonell utvikling. (Hybertsen, 2015, s. 24) Disse emosjonene kan finne sted gjennom indre eller ytre påvirkninger. De ytre påvirkningene kan være om man for eksempel opplever

en bestemt situasjon, mens indre påvirkning er når emosjoner vekkes i en person uten at det har skjedd noe spesifikt fra ytre omgivelser.

I boken: *Læring, utvikling og læringsmiljø – en innføring i pedagogisk psykologi* av Ragnheidur Karlsdottir og Ingunn Hybertsen Lysø fra 2015 skrives det at «selvrefleksjon er forutsetningen for utvikling av et tydelig selvbilde og en klar identitet.» (Hybertsen, 2015. s, 27) Mennesker bruker mye tid til å reflektere over seg selv og andre mennesker man har relasjon til. Selvrefleksjon er også det som gjør oss kompatible til å tilpasse oss miljøet vi lever i. Begrepet identitet og begrepet «selvet», ligger parallelt. «Selvet kan forstås som et individs perspektiver på sin identitet og representerer det tenkende og reflekterende vesenet i oss.» (Frantzen, 2012, s. 190)

Selvbilde er hvordan en person oppfatter seg selv. Med andre ord en konstruert forståelse som baserer seg på de tanker, følelser, oppfatninger som en person har om seg selv. Mens selvaksept er hvor god eller dårlig en mener at man er på ulike områder som person. Altså kan selvaksept sies å være en persons selvtillit. (Hybertsen, 2015. s, 27)

«Selvbilde vil ofte bestå av en miks fra tre dimensjoner:

1. Det reelle selvbildet, (slik personen oppfatter seg å være).
2. Det ideelle selvbildet, (slik man ønsker å være).
3. Hvordan personen erfarer eller tror at andre oppfatter en som person. Mennesker er sjelden likegyldig til hvordan andre betrakter en, for sosiale vesener søker man å komme positivt ut av andres vurderinger.» (Hybertsen, 2015. s, 28)

For mennesker er det viktig at det selvbildet man har, er noenlunde slik andre oppfatter en. Derfor harmonerer disse tre dimensjonene til en viss grad med hverandre.

For å sette identitet i perspektiv, kan man dele det inn i tre dimensjoner: personlig, sosial og kulturell identitet. Personlig identitet er i likhet med det reelle selvbildet, slik en oppfatter seg selv. Denne personlige identiteten dannes av bekreftelser fra andre i omgivelsene vi tilhører. (Frantzen, 2012, s. 191) Sosial identitet er den oppfatningen en person har av seg selv, i forhold til andre og hvordan andre oppfatter deg. Med andre ord handler det om hvordan en person ser seg lik andre personer. Særlig blant unge synes dette identitetsaspektet å være viktig. Man ønsker å styrke sin sosiale identitet gjennom å være lik de andre og motta godkjenning/aksept fra de andre i gruppa. (Frantzen, 2012, s. 191) Jeg kommer nærmere inn på gruppeidentitet og rolleidentitet senere i oppgaven. Den kulturelle identiteten har mange

likehetstrekk med sosial identitet, men den tar for seg en persons oppfattelse av hvor kulturelt lik man er andre og fellesskapsfølelsen man knytter til de andre. Kulturell identitet tar ikke for seg den følelsen av personlig eller sosial likhet man har til foreldre, venner eller medelever. Den kulturelle identiteten beskriver derimot den opplevde likheten med andre ungdommer man ikke har møtt, men som man deler interesse med. «Bekreftelser på både sosial og kulturell identitet kan gi en følelse av positiv egenverdi.» (Frantzen, 2012, s. 191).

Identitetsbegrepet ligger svært nær begrepene selvbilde og selvaksept. Identitet defineres som det som personer opplever som sentralt og ekte ved seg selv, i boken *Læring, utvikling og læringsmiljø – en innføring i pedagogisk psykologi*. (Hybertsen, 2015. s, 28)

I boken hevdes det også at i individualistiske samfunn skaper mennesker sin identitet. Altså det som ofte blir omtalt som å finne seg selv, en som man er komfortabel med å være. Mens personer i de kollektivistiske kulturene tar til en viss grad over identiteter. Spesielt da i identiteter som er sterkt forankret i etnisitet, kaste, stamme, slekt eller sosiale klasse som de fødes inn i. (Hybertsen, 2015. s, 29)

Mennesker som er mindre bevisst på de verdier de baserer livet sitt på, kastes lettere ut i materielt forbruk, statusjakt og trang til å lage et bedre image av seg selv. (Hybertsen, 2015, s. 29) En konsekvens av dette kan være mindre nærhet og intimitet i relasjoner til andre. Ofte kan det også føles en tomhet, som disse personene løser ved å være i konstant aktivitet og et høyt forbruk. Denne viktigheten av å påvirke hvordan andre ser på en som person, kommer til uttrykk gjennom spesielt sosiale medier som Facebook og Instagram. Og desto mer man fokuserer på image, jo vanskeligere blir det å være åpen og emosjonelt nær andre. (Hybertsen, 2015. s, 29)

Sosial status har gjennom hele livet hatt stor påvirkning på personers selvaksept, ettersom det å oppfatte seg som sosialt kompetent og populær styrker selvaksepten. Mennesker har en trang til å rangere hverandre, derfor bruker man tid på å reflektere hvem som tilhører de ulike kategoriene; populær, ordinær, kontroversiell, neglisjert eller avvist. Og fra dette har man forventinger om hvor i det sosiale hierarkiet man selv og andre hører til. (Hybertsen, 2015. s, 29)

2.3 Urie Bronfenbrenners bioøkologiske teori

2.3.1 Mikrosystemet

Det første systemet i Bronfenbrenners teori er mikrosystemet. Dette omfatter alle miljøer som et barn regelmessig ferdes i, dette være seg familie, nærområde, barnehage eller skole. Et kjennetegn på mikromiljøet er at personene i det har ansikt-til-ansikt kontakt. (Hybertsen, 2015, s.144) Bronfenbrenner deler mikrosystemet inn i tre relasjonstyper: primærdyaden, observasjonsdyaden og samhandlingsdyaden. Disse tre relasjonstypene glir ofte over i hverandre i praksis. Primærdyaden består av to personer som er nær hverandre i relasjon. Disse to personene befinner seg også i hverandre tanker når de ikke er sammen og påvirker derfor hverandre uavhengig av om de er fysisk sammen. «Observasjonsdyaden skapes av at et medlem i en dyade iakttar den andre og at den andre responderes på den førstes interesse. Samhandlingsdyaden betegner at to personer inngår i aktiviteter med hverandre. (Hybertsen, 2015, s. 145)

Det oppstår ulike emosjoner i relasjoner, disse kan være positive, ambivalente eller negative. Relasjonene bør preges av gjensidighet og positivt engasjement. På denne måten investerer partene i hverandre. Dette er igjen med på å øke sannsynligheten for at relasjonene varer og at de er utviklingsfremmende for partene. (Hybertsen, 2015, s. 145)

2.3.2 Mesosystemet

Man lever i flere mikrosystemer samtidig og når en person trer inn i et nytt mikrosystem utover kjernefamilien, oppstår mesosystemet. Definisjonen av et mesosystem er derfor at det finnes to eller flere mikrosystemer. Mesosystemet er ikke bare antall mikrosystemer, men også relasjonene og prosessene mellom de ulike mikrosystemene. (Hybertsen, 2015, s. 148)

Når det kommer til å ha et godt mesosystem, så består dette av mange og varierte personkontakter, hvor konfliktnivået normalt er lavt. De grunnleggende verdiene som omsorgen baseres på, skal det være en enighet rundt for å ikke skape konflikter/forvirring. Begrepet «goodness of fit» kommer inn her, og betyr at miljøet som personen befinner seg i, skal være utviklingsfremmende og ikke utviklingshemmende. Svakheter i et mikrosystem, kan noen ganger blir jevnet ut av styrker i et annet mikrosystem. Derfor er det i større grad relevant å se på mesosystemet, fremfor mikrosystemet når det kommer til å bedømme kvaliteten på en persons oppvekstmiljø. (Hybertsen, 2015, s. 148)

Sosialt nettverk og sosial støtte

De personer man har regelmessig kontakt med og som har stor betydning for en person, betegnes som et sosialt nettverk. Sosiale nettverk består ofte av familie, slekt, venner og noen av de personene man er sammen med i barnehage, skole, studiested eller arbeidsplass.

(Hybertsen, 2015, s. 150) Og på denne måten dekker sosialt nettverk flere mikrosystemer, som igjen dekker behovet for å kunne kalle det et mesosystem. Mesosystem kan også dannes uten fysisk kontakt. Det skjer via facebook, e-post, sms, skype, telefonsamtaler osv.

Forskningsfunnene rundt de subjektive opplevelsene rundt sosial støtte er sterkest knyttet til psykisk og fysisk helse. Forskningsfunnene oppsummert i fire punkter:

- «De som innbiller seg eller opplever å ha god sosial støtte, har ofte god psykisk og fysisk helse fordi de føler seg ivaretatt. Innbilt sosial støtte, altså å tro at man har mer støtte enn man faktisk har, kan være nok for mange, fordi de sjelden kommer i situasjoner hvor de får sjekket ut hvor solid den sosiale støtten faktisk er.
- De som har svak sosial støtte har ofte dårlig psykisk helse, lever kortere og har mindre motstandskraft ved sykdom, enn de med god sosial støtte.
- Psykisk lidelser og omfattende fysiske vansker kan føre til at man behøver mer sosial støtte enn det man selv kan gi tilbake. Derved øker risikoen for at de andre føler seg brukt/utnyttet. Oppstår slike oppfatninger, øker risikoen for at kontakten reduseres eller opphører, fordi mennesker synes å være opptatt av at de får noe igjen av det de investerer i relasjoner til andre.» (Hybertsen, 2015, s. 150)

2.3.3 Eksosystemet

I dette systemet blir man påvirket uten at man deltar direkte i dem. Eksempelvis kan dette være foreldre av andre barns venner, forhold ved foreldrenes arbeidsplass og skole – hjem kontakten. (Hybertsen, 2015, s. 153) I eksosystemet finner man de viktigste samfunnsinstitusjonene. Med andre ord er dette systemet for den indirekte påvirkningen man blir utsatt for.

2.3.4 Makrosystemet

Makrosystemet inneholder de ideologiske, økonomiske, historiske og politiske vurderinger, prioriteringer og beslutninger som tas i samfunnet. Altså er innholdet i makrosystemet regional og nasjonal kultur og politikk. (Hybertsen, 2015, s. 154)

2.3.5 Kronosystemet

Tidsdimensjonen eller kronosystemet, ble introdusert av Bronfenbrenner for å understreke at personer og miljøer utvikles og endres over tid. Dette var ikke bare en forståelse av mennesker utvikling. Det var også en oppfordring til å ikke forske på mennesker på et gitt tidspunkt, men også over lengre tidsrom for å forstå utviklingsprosesser. (Hybertsen, 2015, s. 154)

2.4 Sosiale medier

2.4.1 Hva er sosiale medier?

I boken *Mediepedagogikk – refleksjoner om teori og praksis* av Soilikki Vettenranta og Vegard Frantzen, blir sosiale medier beskrevet «som et samlebegrep på internettsteder som legger til rette for kommunikasjon, sosial nettverksbygging og distribusjon av informasjon mellom mennesker.» (Frantzen, 2012, s. 200) Dette kan eksempelvis være Facebook, Twitter, YouTube eller bloggesider. Man kan skille mellom sosiale nettverk og blogger. Hvor sosiale nettverk er globale nettsamfunn, (Facebook) hvor man kan danne personlige nettverk med andre brukere på samme nettsamfunn. Typisk for sosiale nettverk er fremvisning av bilder og videoer, innlegg hvor man ytrer meninger om et tema eller kommenterer på det de andre brukerne legger ut. Blogg derimot er en mer åpen kommunikasjonsform, dette er en form for dagbok på internett. Den er åpen for alle å lese og inneholder ofte intime, private og er ofte selvsentrert. En blogg har ofte også et kommentarfelt, en funksjon som gjør at leserne kan komme med tilbakemeldinger på innholdet i bloggen eller på spesifikke innlegg. (Frantzen, 2012, s. 201)

2.4.2 Medierte selvfremstillinger

Barn og ungdom sin selvfremstilling og identitetskonstruksjon i sosiale medier forløper på forskjellige måter. Ungdommen bruker et kontinuerlig og komplekst samspill av eksplisitte og implisitte selvfremstillinger, for å utspille sin identitetskonstruksjon. (Frantzen, 2012, s. 204)

Eksplisitte identitetsfremstillinger er en måte å hevde sin personlige identitet ovenfor de andre på det sosiale nettverket. Dette er hvordan man presenterer seg selv, hvem man er som person og hva man står for, ovenfor de andre som deltar i det sosiale nettverket. Implisitte selvfremstillinger er i likhet med eksplisitte selvfremstillinger en måte å beskrive hvem man er, men på en mer indirekte måte. Enten man poster et bilde fra en sosial setting, som viser at du er utadgående, eller et bilde fra en reise som på en indirekte måte viser at du er

eventyrlysten. Dette er med på å bekrefte deres sosiale identitet, kan antallet «venner» på Facebook stadfeste ens sosiale popularitet. (Frantzen, 2012, s. 204)

2.5 Identitetsgrunnlaget

Mye av sosial identitetsteori handler om hvordan en ser på seg selv som en del av en gruppe/kategori, i sammenlikning til de som ikke hører til gruppen. Å ha en spesifikk sosial identitet betyr at man er med i en gruppe, er som de andre i gruppen og ser ting fra gruppens perspektiv. I kontrast, betyr det å ha en spesifikk rolleidentitet at man må handle for å oppfylle de forventningene som denne rollen innebærer, koordinere og forhandle interaksjoner med rollepartnere, og manipulere miljøet for å kontrollere ressursene som rollen man besitter, har ansvar for. (Stets & Bruke, 2000, s. 226)

I gruppebasert identitet, blottstiller enigheten om forventninger seg på flere måter. Sosial stereotypi er en av de kognitive utkommene til forventning. (Stets & Bruke, 2000, s. 226)

Personer tar seg likt innad i en gruppe de identifiserer seg med. Selv i en lav-status minoritetsgruppe, for eksempel individer som bruker gruppen til å beskrive seg selv, er mer sannsynlig enn ikke til å delta i gruppens kultur. Medlemmene gjør dette for å skille seg ut fra de som ikke tilhører gruppen og for å vise tilknytning til gruppen gjennom oppførselen sin. (Stets & Bruke, 2000, s. 226)

Generelt finner man en likhet i forventninger og handlinger blant personer som har tatt på seg en gruppebasert identitet. Dette peker på kontrasten når det kommer til konsekvensen av å ta på seg en rolleidentitet. Rolleidentitetsteoretikere har fokusert på en sammenheng mellom individuelle meninger om det å inneha en spesiell rolle og den oppførselen som personen utøver i den rollen, når de er i samhandling med andre. Denne sammenhengen inkluderer forhandlingen av meninger for situasjoner og identiteter, og hvordan de passer sammen for å gi en situert kontekst for interaksjon. Ved å påta seg en rolle identitet, tar personer til seg de selvmeningene og forventningene som hører til rollen ettersom det relateres til andre roller i gruppen, og deretter handler for å representere og ta vare på de meningene og forventningene knyttet til rollen. De ulike meningene og forventningene varierer på tvers av personer i det settet av roller som er aktivert i en situasjon. (Stets & Burke, 2000, s. 227)

2.6 Sosial identitetsteori

I sosial identitetsteori, er sosial identitet en persons viten om at man tilhører en sosial kategori eller gruppe. En sosial gruppe er bestående av flere individer som identifiserer seg som

medlemmer av den samme sosiale kategorien. Før var sosial identitet noe som inkluderte følelser, vurderinger og andre psykologiske korrelasjoner av en gruppeklassifisering. (Stets & Bruke, 2000, s. 225) Senere separerte ofte forskerne komponenten om selvkategorisering fra selvtillits og engasjements komponenter for å empirisk undersøke forhold mellom disse. De to viktige prosessene som finner sted i dannelsen av sosial identifisering er sosial sammenlikning og selvkategorisering, disse resulterer i ulike konsekvenser. (Stets & Burke, 2000, s. 225) Konsekvensen av selvkategorisering kan være en fremhevelse av det oppfattede selvet og de andre som tilhører den sosiale gruppen, samt en fremhevelse av de forskjeller fra selvet og de som ikke tilhører gruppen. Denne fremhevingen gir seg til kjenne i alle holdninger, tro og verdier, affektive reaksjoner, oppførselsnormer, måter å snakke på og andre egenskaper som man forbinder med den sosiale gruppen. Konsekvensen av sosialsammenlikningsprosess er den selektive applikasjon av den fremhevende effekten, primært til de dimensjonene som resulterer i en forsterkning i selvet. Spesielt blir selvtilliten forsterket gjennom å evaluere de dimensjonene som gir et positivt utfall på de som tilhører den sosiale gruppen mot de som ikke gjør det. (Stets & Bruke, 2000, s. 225)

Selvkonseptene våre inneholder informasjon om hva som gjør oss like andre mennesker og hva som skiller oss fra dem. Mennesker lager et bilde av seg selv og andre ut ifra abstrakte sosiale kategorier, som igjen blir innlemmet i mennesker selvkonsept. (Hauge, 2007)

Sosial identitet kan forklares som et individs kunnskap om sin tilhørighet til enkelte sosiale grupper, samt de emosjonene og verdiene som dette har for det enkelte individ. Derfor er sosial identitet avhengig av kvaliteten på de gruppene vi tilhører, eller har som en positiv referanse. Dette kan være nasjonalitet, kultur, religion, familie og nabolag. (Hauge, 2007)

Sosial sammenlikningsteori tar utgangspunkt i at mennesker ser seg selv og sin gruppe i et positivt lys, fremfor en negativt lys. På bakgrunn av dette er positive karakteristikk mer vanlige enn negative karakteristikk innenfor en gruppe. Dette er som en følge av at man ønsker å skaffe og opprettholde et positivt selvbilde. Dersom man føler at et positivt selvbilde ikke kan opprettholdes i den gruppen man tilhører, vil man søke etter andre grupper. Hvis man ikke har muligheten til å forlate en gruppe man tilhører, så kan eksempelvis ulike metoder som fornektning av negativ gruppekaraktistikk eller omfortolkning av gruppekaraktistikken til positive selvkonspeter brukes. (Hauge, 2007)

2.7 Teorien om stedsidentitet

Denne teorien tar for seg aspekter ved identitet som har med sted å gjøre og kan beskrives som «stedsidentitet». Begrepet stedsidentitet har vært i bruk siden slutten av 1970-tallet og blir definert som «et potpurri av minner, konsepter, tolkninger, ideer og relaterte følelser tilknyttet spesifikke fysiske omgivelser eller typer av situasjoner.» (Hauge, 2007)

Stedstilhørighet blir beskrevet som en del av stedsidentiteten, som igjen er en underkategori av selvidentitet i likhet med kjønn og sosial klasse. Stedsidentiteten består av persepsjoner og forståelser for fysiske omgivelser. Disse persepsjonene og konseptene kan deles inn i to kategorier, hvor den ene tar for seg minner, tanker, verdier og situasjoner. Den andre kategorien tar for seg forholdet mellom disse. (Hauge, 2007)

Som nevnt tidligere, utvikles identitet når barnet lærer å differensiere seg fra mennesker rundt seg. Og på samme måte utvikles stedsidentitet, gjennom at barnet lærer å se seg selv som noe eget, men samtidig se seg selv i relasjon til det fysiske miljøet rundt dem. (Hauge, 2007)

Derfor blir leker, klær og rom sentralt i denne teorien. Hvor hjemmet er det viktigste fysiske miljøet, etterfulgt av nabolaget og skolen. Det er her barna lærer sosiale og omgivelserrelaterte ferdigheter, som de senere tar i bruk for å se, gjenkjenne, evaluere og skape steder ut fra. Ifølge artikkelen til Hauge (2007), er stedsidentitet stadig i endring gjennom livet og det blir beskrevet fem sentrale funksjoner for stedsidentitet: gjenkjenning, meningsdannelse, uttrykksbehov, forsvar og katalysator for endring. Med andre ord kan man beskrive stedsidentitet som en kognitiv database som alle fysiske omgivelser oppleves i forhold til. (Hauge, 2007)

2.8 Teorien om identitetsprosess

I denne teorien blir identitet sett på som «et dynamisk, sosialt produkt av samspillet mellom hukommelseskapasitet, bevissthet og måten vi organiserer og konstruerer inntrykk på.» (Hauge, 2007) Ved å se slik på det, kan identitet forstås som både en struktur og en prosess. Identitetsstrukturen sees gjennom tanke, handling og affekt. Denne identitetsmodellen skiller ikke mellom sosial og personlig identitet, men skiller derimot mellom en innholds dimensjon og en verdidimensjon. (Hauge, 2007) Her rommer innholdsdimensjonen både personlig og sosial identitet, mens verdidimensjonen rommer de positive eller negative verdiene i disse identitetskategoriene. I denne teorien organiseres innholdsdimensjonen på en hierarkisk måte, men elementene i hierarkiet omprioriteres ut ifra de signaler og krav den sosiale konteksten vi befinner oss i stiller. I tillegg er identitetsstrukturen regulert av en akkomodasjons- og

assimiliasjonsprosess, hvor nye komponenter opptas og tilpasses den eksisterende identitetsstrukturen. (Hauge, 2007)

Identitetsprosessen styres av ulike kulturavhengige prinsipper, og innenfor en kultur vil disse prinsippene variere over tid og med situasjoner. I industrialiserte vestlige kulturer kan man se styringsprinsipper som selvtillit, kontinuitet, særpreg og selveffektivitet, (tro på egen mestringsevne). (Hauge, 2007)

Sosialiseringsteoretikeren *Thomas Ziehe*, hevder at velferdssamfunnets utvikling har sørget for at tradisjonelle normer og verdier er blitt oppløst. Som en følge av dette har vi gått fra et skjebnesamfunn og til et valgsamfunn, som resulterer i en kulturell frisetting. (Frantzen, 2012, s. 192) Med dette mener han at vi kan skape og forhandle om vår identitet, fremfor å få den utdelt på bakgrunn av sosiale og kulturelle betingelser. Ziehe hevder også at parallelt med den kulturelle frisettingen har det kommet markedskrefter i samfunnet som gir forslag til oppførsel, personlighet, livsstil og væremåter. Denne utviklingen er en kulturell ekspropriasjon. Grunnet den kulturelle frisettingen og ekspropriasjonen, mener Ziehe at menneskene må være selviaktagende og reflektere over sin tilværelse og identitet. (Frantzen, 2012, s. 193) I likhet med Ziehe, har også sosiologen *Antony Giddens* fokuset sitt på avtradisjoneringen i samfunnet. Og på bakgrunn av dette hevder han at menneskers livsforløp og identitetsutvikling har færre nære, stabile og forutsigbare sosiale omgivelser å spille med i dag. At verden blir mer og mer globalisert og mangfoldet øker, gjør at mennesker i større grad enn tidligere må basere sin identitet på refleksjoner over de skiftende kulturelle omgivelsene. Giddens mener på bakgrunn av dette at man knytter mer og mer av vårt identitetsarbeid mot tegnenes og symbolenes verden – livsstil og mote. Klær, musikk, filmer, mat og væremåter har blitt viktige livsstils- og identitetsmarkører. Og i kjølvannet av dette, har de sosiale mediene blitt en viktig del av vår identitetsprosess. (Frantzen, 2012, s. 193)

3. Metode

I denne oppgaven benytter jeg meg av en kvalitativ metode, da intensjonen er å undersøke sosiale mediers påvirkning blant barn og unge når det kommer til identitetsprosesser. I boken *Metode og oppgaveskriving*, blir formålet med kvalitativ metode beskrevet slik: «De kvalitative metodene tar sikte på å fange opp mening og opplevelse som ikke lar seg tallfeste eller måle.» (Dalland, 2014, s. 112) I et kvalitativt forskningsopplegg, går man i dybden på et

smalt felt. Man samler inn data ved hjelp av intervjuer, deltagende observasjon eller dokumenter. Jeg baserer meg i denne teoretiske drøftingsanalysen på teori knyttet til identitet og identitetsprosesser, spørreundersøkelsen til Medietilsynet, samt dokumentaren Uro av Leo Ajkic. «Som kvalitativt design, betyr en fenomenologisk tilnærming å utforske og beskrive mennesker og deres erfaringer med, en forståelse av, et fenomen. Målet er å få økt forståelse av og innsikt i andres livsverden. For å forstå verden, må vi forstå mennesket.» Johannessen, 2011, s. 82) Fortolkningsmetoder blir ofte omtalt som hermeneutiske. Hermeneutikk er «læren om tolkning.» Man tolker aldri noe ut fra ingenting, man har alltid noen forkunnskaper og antagelser, som kan påvirke hvordan man forstår noe. (Melvær, 2017) Etter hvert som forskningen pågår, vil man tilegne seg mer kunnskap som kan føre til en ny forståelse eller at man ser på det i et nytt lys.

Når man skal innhente teori og data, er det viktig å være kildekritisk. Det er derfor viktig å påse at kilden er en anerkjent fagperson, vitenskapsnivået på kilden er høy (se forlagets nettsider), forskningen er kvalitetssikret (fagfelleevaluering), vitenskapelige tekster bruker IMROD (Innledning, metode, resultat og diskusjon) og om artikkelen er sitert mye. (Kildekompasset, 2018)

4. Drøfting og analyse

4.1 Barn & Medier 2016, 9-16 åringers bruk og opplevelser av medier.

4.1.1 Hvilke sosiale medier brukes blant barn og unge?

Når det kommer til sosiale bildetjenester som Instagram, Flickr og Snapchat, benytter seks av ti barn og unge seg av disse daglig, mens to av ti aldri bruker disse tjenestene. Bruken øker i takt med alderen og det er jenter som benytter seg av sosiale bildetjenester oftest mellom kjønnene. (Medietilsynet, 2016, s. 40)

I denne undersøkelsen som er gjort av medietilsynet på barn i alderen 9-16 år og opplevelser av medier, vises det at: «80 prosent av barna benytter Snapchat, 76 prosent bruker Instagram og 56 prosent bruker Facebook. Dette gjelder både for jenter og gutter, men blant jentene er det enda høyere andeler som benytter Snapchat (86 mot 73 prosent) og Instagram (84 mot 67 prosent).» (Medietilsynet, 2016, s. 54)

Bruken av sosiale medier er stadig økende og innflytelsen disse har på barn og unges liv, kan man se gjennom utspillene til de ungdommene i dokumentaren Uro (2019) også når det gjelder tilbakemeldinger i sosiale medier.

«Hver morgen sjekker jeg Facebook og Instagram.» (NRK, 2019, 08:31)

En 13-åring i dokumentaren har blitt sendt på rehabilitering for telefonbruk av foreldrene sine. Han beskriver hva sosiale medier og telefonbruken resulterte i: «Impulsiv atferd, var på telefonen hele tiden. Og jeg gjorde dumme ting, som å gå på hustak. Ting som jeg ikke synes er morsomme nå, men andre lo av det da. Så jeg tenkte det var god ide. Jeg kunne være opp til seks om morgningen, sitte på telefonen og sjekke ut sosiale medier. Jeg mistet mye skole på grunn av dette. Jeg mistet nok rundt 30 dager skole på grunn telefonen bare i år. Det skjer så mye på Snapchat hele tiden. Folk gjør så mye hele tiden og det skjer alltid noe, som en konstant underholdningskilde. Det er nærmest en rus å få likes. Det føles godt å få positiv tilbakemelding.» (NRK, 2019, 24:52)

«Det at det nærmest er en rus å få likes», kan tolkes dithen at gutten er mindre bevisst på de verdiene han baserer livet sitt på og ønsker å styrke selvaksepten sin. Ettersom han gjør ting impulsivt og ikke nødvendigvis for sin egen glede, men fordi han får positive tilbakemeldinger gjennom latter. I tillegg kan de sosiale mediene og menneskene han har kontakt med der, være et utviklingshemmende mikromiljø. Rollen som denne gutten har inntatt, kan også være en del av hvorfor han gjør de tingene han gjør. Ettersom det ifølge Stets & Burkes (2000) må handles for å oppfylle de forventningene som den påtatte rollen innebærer, som nevnt i kapittelet om identitetsgrunlaget.

4.1.2 Tilbakemeldinger i sosiale medier

Blant disse barna i undersøkelsen, er det 17 prosent som syntes det er veldig eller ganske viktig å få tilbakemeldinger på sosiale medier. Disse tilbakemeldingene kan være en «liker» på Facebook eller kommentarer på bilder. 43 prosent av de i undersøkelsen synes det er middels viktig og 40 prosent synes det er ganske eller helt uviktig. (Medietilsynet, 2016, s. 55)

I undersøkelsen til Medietilsynet, vises det økning i viktigheten av å få tilbakemeldinger fra 13-årsalderen, spesielt blant jenter. Det er også en økning blant guttene, men ikke like markant som med jentene. Til sammenlikning er det i alderen 15-16 år blant jentene, 33 prosent som mener det er veldig eller ganske viktig å få tilbakemeldinger på sosiale medier, i forhold til guttenes 15% på samme alder. (Medietilsynet, 2016, s. 55)

4.1.3 Negative erfaringer i sosiale medier

Blant de deltagende barna har totalt 41 prosent av de lagt merke til at en eller flere har vært slemme med eller mobbet noen på internett, spill eller mobil. Mens 16 prosent har lagt merke

til dette på ukentlig eller månedlig basis, mens 12 prosent har observert dette en eller noen ganger i året. (Medietilsynet, 2016, s. 66) Når det kommer til funnene av de som selv har opplevd mobbing, trusler eller utestenging, så har en av fire barn i undersøkelsen opplevd at noen har vært slemme med dem eller mobbet dem. Sju prosent av de har vært utsatt for det på ukentlig eller månedlig basis. Andelen som har opplevd dette er høyest blant de eldste i undersøkelsen, med 36 prosent av de i alderen 15-16 år. (Medietilsynet, 2016, s. 67)

«Du bør tørre å være deg selv, men passe på å være noen som andre liker.» (NRK, 2019, 07:59)

«Mange tenker kanskje at det er likes og kommentarer som gjør en verdifull.» (NRK, 2019, 08:30)

Disse to kommentarene fra Uro (2019), viser i tråd med statistikken fra medietilsynet at viktigheten av tilbakemeldinger er reel. Samt at det å være seg selv er viktig for de unge, men at de allikevel passer på å ikke skille seg for mye ut, i frykt negative erfaringer/tilbakemeldinger.

4.2 Goffmans roller og Bronfenbrenners bioøkologiske teori

Personlige blogger og personlige sosiale nettverk er en arena hvor man kan vise seg frem. Sosiale medier er så enkle å få tilgang til, ved hjelp av noen få tastetrykk på datamaskinen eller mobiltelefonen, så har man tilgang. De sosiale mediene brukervennlige, enkelt å opprette brukere, lett å dele bilder videoer og tekst. Koblingen til begrepene selvfremstilling og selvpresentasjon er veldig relevant. På sosiale medier er det enkelt å styre selv hvordan man vil fremstå og presentere seg selv. Man har muligheten til å redigere bildene, tekstene og videoene for å fremstille seg selv på en best mulig måte. I tillegg har man muligheten til å endre og revidere på alle elementene utallige ganger, samt se over de før de blir publisert for resten av brukerne på det gjeldene sosiale mediet. Når Leo Ajkic stiller spørsmålet: «hvordan er det å leve «lykkelig»?» Til det unge paret som lever av Instagram, svarer de: «De fleste vil vise frem de gode sidene ved livet sitt. Det betyr ikke nødvendigvis at de har et perfekt liv. De færreste har et perfekt liv. De fleste går gjennom utfordringer i forskjellige grader og vi går gjennom utfordringer som alle andre. Og på de dårlige dagene, så tar vi ikke bilder.» (NRK, 2019, 22:34)

Og i lys av identitetsprosesser kan dette sees på som en måte å stadfeste eller konstruere ens identitet. I dokumentaren Uro av Leo Ajkic, ser han nærmere på hva sosiale medier gjør med

folk og hvordan de kan påvirke oss på ulike måter. I løpet av dokumentaren kommer utsagn som:

«Alle andre har så bra styr på livet sitt. Jeg klarer ikke det samme» (NRK, 2019, 0:55)

«Det er viktig å vite at når man ser på sosiale medier, så ser man ikke hverdagen, men glansbilder. Det reflekter ikke vår hverdag.» (NRK, 2019, 05:36)

Erwing Goffman, en kanadisk sosiolog, hevder at man prøver å fremstille seg selv på den best mulige måten når det kommer til hvordan man selv vil bli oppfattet i sosiale sammenhenger. Altså hvordan man søker en aksept av andre på det «selvet» som man presenterer. Goffmans teatermetafor med begrepene backstage og frontstage, beskriver i likhet med en skuespiller hvordan man øver og planlegger på en rolle backstage. Samt også hvordan man presenterer seg frontstage, altså på scenen, som i dette tilfelle er på sosiale medier. (Frantzen, 2012, s. 202)

Her kan man se en likhet mellom identitetsteorien av Stets & Bruke (2000) som er nevnt tidligere i teksten, hvor man i identitetsteorien må inkludere alle tingene, selvet og andre, som har en betydning for våre aktiviteter og planer. Som nevnt i kapitlet om identitetsprosesser har det nå i nyere tid blitt laget en kobling mellom personer og ting. Som er ment å inkludere konseptet om ressurser i identitetsprosesser. (Stets & Bruke, 2000, s. 225) Disse «tingene», kan man med Goffman sin metafor se på som rekvisitter og de andre som publikum og medskuespillere.

«På samme måte som skuespilleren prøver å overbevise publikum om at rollefiguren er troverdig og realistisk, mente Goffman at vi i vår hverdag prøver å overbevise andre om vårt «sanne jeg» gjennom våre selvframstillinger. De tilbakemeldingene vi får på våre framstillingen vil påvirke hvordan vi oppfatter oss selv. Således fungerer selvframstillingen som forhandlinger eller stadfesting av vår identitet. Tilbakemeldingene påvirker både våre egne og andres oppfatninger av vår personlige og sosiale identitet. Ifølge Goffman skal identitet betraktes som et produkt av den utførte selvframstillingen og «publikums» aksept av den.» (Frantzen, 2012, s. 202)

Siden emosjoner er en av de viktigste dimensjonene som gjør en person til det unike individet man er, samt at samspill og samvær med andre er en viktig del av utviklingen til barn og unge. Kan man se at det sosiale rundt barn og unge er en viktig faktor for identitetsprosessen. Hybertsen, (2015) hevder også at det i individualistiske samfunn i større grad skapes en egen

identitet, fremfor å overta/arve identitet forankret i kultur. Og som nevnt i teoridelen har mennesker en trang til å rangere hverandre og seg selv i forhold til andre mennesker.

I dokumentaren til Leo Ajkic, snakker en blogger ut om ensomheten og hvorfor hun skriver om dette: «Ensomheten tar knekken på meg. Hvorfor begynner jeg å gråte hver gang jeg føler på følelsen av å være ensom? Er det fordi jeg ikke har mange venner? Fordi jeg føler jeg ikke strekker til? Fordi jeg er en taper som ikke klarer å få venner? Tro meg, alle disse spørsmålene svirrer rundt i hodet mitt. Jeg har aldri følt meg så alene i verden, aldri. Alle som jobber sammen, har det koselig. Å føle seg utenfor, at man ikke tar del i det, er veldig trist.» (NRK, 2019, 09:53)

««Ensomhet er et av de temaene du blogger om, hvorfor føler du at det er så viktig?» (Ajkic) «Jeg har hatt få venner. Det begynte som terapi for min egen del. Få ut de følelsene jeg satt med. Og i senere tid har jeg fått god respons på temaet.» (Blogger) «Hvordan har responsen vært da?» (Ajkic) «Mye positivt. Folk er glade for at jeg er så åpen. Jeg tror det er mange som tenker som meg og ikke vil rope ut at de er ensomme og trenger venner.» (Blogger)» (NRK, 2019, 10:43)

Ut ifra denne dialogen, kan man tolke det som at bloggeren sliter med å oppfatte seg som sosial kompetent og populær, og som en følge av dette sliter hun med selvaksepten. I lys av Bronfenbrenners bioøkologiske teori, kan man tolke det dit hen at hun har et dysfunksjonelt mesosystem. Bloggeren mangler tydeligvis flere av mikrosystemene, ettersom hun snakker om mangelen på venner, arbeidskolleger etc. og på bakgrunn av dette føler hun på ensomheten. Men hun har også fått mange positive tilbakemeldinger. Dette kan være noe som tyder på at hennes lesere, som tilhører et annet mikrosystem kan veie opp for svakhetene i de andre mikrosystemene. Påstanden om at «svakheter i et mikrosystem kan noen ganger bli jevnet ut av styrker i et annet mikrosystem,» (Hybertsen, 2015, s. 148) kan derfor forsterkes gjennom denne dialogen. I kapittelet om sosialt nettverk og sosial støtte i denne oppgaven, har jeg nevnt de ulike forskningsfunnene rundt det med sosial støtte. Det finnes fem typer for sosial støtte:

1. Emosjonell støtte – å bli vist sympati og verdsettelse
2. Informativ støtte – å tilføres kunnskap, innsikt og ferdigheter
3. Instrumentell støtte – å kunne regne med praktisk hjelp ved behov
4. Materiell støtte – å motta signaler om at man har økonomisk trygghet

5. Vurderingsstøtte – å motta vurderinger av ens egen atferd, hjelp til å vurdere og løse problemer. (Hybertsen, 2015, s. 150)

Den sosiale støtten man kan få og gi via sosiale medier er mange, eksempelvis kan man gi og få en emosjonell støtte, (gjennom kommentarfeltet/melding), informativ støtte, (gjennom sine innlegg/oppdateringer på en blogg, Twitter, Facebook) Instrumentell støtte, (lettere å komme i kontakt med likesinnede), materiell støtte og til slutt har man vurderingsstøtten. I vurderingsstøtten kan man som nevnt ovenfor, motta vurdering på sin egen atferd, eller hjelp til å vurdere og løse problemer på de ulike sosiale nettverksplattformene.

4.3 Identitetsprosesser

En stor del av sosial identitetsteori baserer seg på hvordan man ser på seg selv, som en del av en gruppe/kategori, i forhold til de som ikke hører til i den kategorien eller gruppen. Når man da har en spesifikk sosial identitet, vil dette si at man er med i en gruppe, er som de andre i gruppen og ser ting fra gruppens perspektiv.

Innenfor dette ligger en viktig forskjell mellom gruppe- og rollebasert identitet. Det identitetsgrunnleggende i sosial identitet er enigheten om de forventinger og handlinger som settes til gruppemedlemmene. Mens det identitetsgrunnleggende i rolleidentitet bygger på forskjellen i forventinger og handlinger som hører til en rolle i forhold til andre roller. (Stets & Bruke, 2000, s. 226)

Forskere har funnet at stereotypiske forventinger av gruppemedlemmer og ikke-gruppemedlemmer er forsterkende og blir homogeniserende for identifiseringen av gruppemedlemmer. I likhet med dette, har andre funnet sterke beviser på at gruppeidentifisering påvirker synet på selvet som noe prototypisk for gruppen. Allikevel har andre funnet at homogenisering av de som tilhører gruppen er spesielt sterk når det ikke finnes motiverende krefter for å skille selvet fra andre i gruppen. Når det kommer til folks holdninger, gjør individer utelukkende positive evalueringer av gruppen, når de blir medlem av gruppen. For eksempel har forskere på sosial identitet funnet at individer som identifiserer seg med gruppen, føler en sterk tiltrekning til gruppen som en helhet, uavhengig av individuelle tilknytninger innad i gruppen. I likhet med dette, har andre funnet at det å identifisere seg som tilhørende en gruppe, fører til større tilknytning til gruppen og som en følge av dette mindre lyst til å forlate den. Dette gjelder uavhengig av gruppens status, uansett om statusen er relativt lav. (Stets & Bruke, 2000, s. 226)

Leo Ajkic møter igjen bloggeren som tidligere snakket om ensomhet i slutten av dokumentaren, Uro (2019) Der har de en dialog om hvordan det har gått den siste tiden: ««Har det skjedd noe siden sist jeg traff deg?» (Ajkic) «Ja, siden sist har jeg hatt sommerjobb på båt, som jeg jobbet på i 6 uker.» (Bloggeren) «Å gå fra ensomhet til masse folk, har det vært stress?» (Ajkic) «Jeg var veldig nervøs og hadde litt lyst til å dra hjem. Det ble for mye. Her er man alltid sammen med folk. Man kan kun være alene på lugaren. Men etter hvert så tenkte jeg at dette klarer jeg.» (Bloggeren) «Hva gjør du når du får fri?» (Ajkic) «Tror jeg skal slappe av, er sliten. Det er skikkelig sosialt. Man hører til et sted, man blir inkludert. Nesten som en liten familie. Det har betydd mye for meg å føle seg som en del av fellesskapet igjen.» (Bloggeren)» (NRK, 2019, 35:00)

Ut ifra dialogen, kan man tolke det som at bloggeren har fått tilhørighet til en gruppe og fått dekket noe av ensomheten som hun beskrev tidligere i dokumentaren. Og til tross for hennes uttrykk om at det er slitsomt å være så sosial på jobben som hun er, så er tilknytningen til den sosiale gruppen så sterk at hun blir værende.

Betydningen av begrepet venn, har blitt svekket som en følge av det sosiale mediet Facebook. Her er ikke en venn lengre en nær relasjon, men det kan være en man vet hvem er, venner av venner og folk man knapt kjenner. (Frantzen, 2012, s. 205) Antallet «venner» en person har, kan derfor være med på å gi et bilde av personens sosiale popularitet. «Monica og Christoffer lever gode liv, fordi de får likes. Men hva skjer med oss, når vi hele tiden blir vurdert av andre.» (NRK, 2019, 07:48) Disse to lever av sosiale medier og man kan si at deres sosiale popularitet styrkes gjennom antallet likes de får på bildene sine. Dersom de får positive tilbakemeldinger på fremstillingene sine, vil dette støtte opp under deres måte å være på og gi en bekreftelse og aksept av deres oppfatning av hvem de er. Som igjen viser til Goffmans syn på identitet som et produkt av ens selvframstilling og publikumets aksept av den. (Frantzen, 2012, s. 206)

Konklusjon

Jeg skal nå forsøke å komme med et svar til problemstillingen min: «*På hvilke måter kan sosiale medier spille inn på unge personers identitetsprosesser?*» Som vi har sett i oppgaven, er sosiale medier et verktøy for å stadig kunne søke bekreftelse på den man er/ønsker å være. De sosiale mediene gjør at man kan søke denne bekreftelsen hyppigere ved at det er så enkelt å få tilgang til de ulike plattformene og man når ut til mange. Gjennom disse stadige nye selvframstillinger på sosiale medier som blogg og ulike nettverk, kan man si at de unge

presenteres og må ta stilling til disse nye fremstillingene hele tiden. Denne stadige strømmen av nye selvfremstillinger, ytringer, identitetsalternativer gjør at barn og unges identitetsprosesser stadig er i endring og at de må repositionere seg deretter. Noe som kan støttes opp av Hauges (2007) artikkel som jeg presenterte tidligere i teksten. «I denne teorien organiseres innholdsdimensjonen på en hierarkisk måte, men elementene i hierarkiet omprioriteres ut ifra de signaler og krav den sosiale konteksten vi befinner oss i stiller. I tillegg er identitetsstrukturen regulert av en akkomodasjons- og assimiliasjonsprosess, hvor nye komponenter opptas og tilpasses den eksisterende identitetsstrukturen.» (Hauge, 2007)

En annen tendens som kan sees gjennom mediebruk i lys av identitetsprosesser er at de baserer seg mer og mer på de ytre dimensjonene, enn de indre når det kommer til identitet. Det vil si at barn og unge i større grad baserer sin identitet, på de identitetene man ser flertallet gir positive tilbakemeldinger i sosiale medier. «Du bør tørre å være deg selv, men passe på å være noen som andre liker.» (NRK, 2019, 07:59) «Mange tenker kanskje at det er likes og kommentarer som gjør en verdifull.» (NRK, 2019, 08:30) Disse utsagnene kan være med på å styrke antagelsen om denne tendensen.

Barn og unges identitetsprosesser i sosiale medier virker tilsynelatende å basere seg på sosiale og kulturelle relasjoner, men det tenkende og reflekterende vesenet i barn og unge vil fortsatt være tilstede. Dette vesenet som stadig orienterer og definerer seg selv i forhold til de mange relasjonsmulighetene og identitetsalternativene som er der ute.

Referanseliste

- Amundsen, B. (2017, 25. September). Fem år av livet på sosiale medier. Hentet fra: <https://forskning.no/media-sosiale-relasjoner-medievitenskap/fem-ar-av-livet-pa-sosiale-medier/320839>
- Dalland, O. (2014). Metode og oppgaveskriving. Oslo: Gyldendal.
- Frantzen, Vegard og Schofield, Daniel (2018). Mediepedagogikk og mediekompetanse: Danning og læring i en ny mediekultur. Bergen: Fagbokforlaget.
- Hauge, L. Å (2007, 1. August). Identitet og sted: en sammenligning av tre identitetsteorier. Hentet fra: <https://psykologtidsskriftet.no/fra-praksis/2007/08/identitet-og-sted-en-sammenligning-av-tre-identitetsteorier>
- Johannessen, A., Tufte, P. A., & Christoffersen, L. (2011). Introduksjon til samfunnskapelig metode. Oslo: Abstraks Forlag
- Karlsdottir, R. & Lysø, I. H. (red.) (2013). Læring, utvikling, læringsmiljø. Trondheim: Akademika forlag.
- Kildekompasset. (2016, 13. Januar). Kildekritikk. Hentet fra: <http://kildekompasset.no/kildekritikk.aspx>
- Kvittingen, I. (2017, 9. Mars) Ensomme og mye på sosiale medier. Hentet fra: <https://forskning.no/kultur-media-barn-og-ungdom/ensomme-og-mye-pa-sosiale-medier/360585>
- Medietilsynet. (2016, 20. Mai). Barn & Medier 2016, 9-16 åringers bruk og opplevelser av medier. Hentet fra: https://www.medietilsynet.no/globalassets/publikasjoner/barn-og-medier-undersokelser/2016_barnogmedier.pdf
- Melvær, K. (2018). Forskning for forskerspirer. Hentet fra: <http://metode.holbergprisen.no/content/index.html>
- NRK. (16. Januar 2019) URO, sykt sosial. (Dokumentar). Hentet fra: <https://tv.nrk.no/serie/uro/sesong/1/episode/3/avspiller>
- Stets, J., & Burke, P. (2000). Identity Theory and Social Identity Theory. *Social Psychology Quarterly*, 63(3), 224-237. Hentet fra: <http://www.jstor.org/stable/2695870>
- Vettenranta Soilikki & Frantzen, Vegard. (red.) (2012). Mediepedagogikk: refleksjoner om teori og praksis. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.

Vedlegg 1 refleksjonsnotat

Prosesen i sin helhet:

Å skrive en bacheloroppgave var mer omfattende prosess enn jeg hadde sett for meg, men til gjengjeld også veldig lærerikt. Planleggingen av oppgaven har ikke gått helt som forventet, da jeg tidlig havnet litt på etterskudd i prosessen i forhold til den tidsplanen jeg hadde satt opp, grunnet sykdom og at temaet i seg selv er veldig stort. Jeg brukte derfor mye tid på å avgrense oppgaven. Tidsplanen fungerte som en motivator for å komme à jour igjen, og bidro derfor til at jeg klarte å hente meg inn til over påsken med hvor jeg i utgangspunktet hadde tenkt å befinne meg i skriveprosessen. Da jeg hang såpass etter med oppgaven før påske, rakk jeg ikke å benytte meg av veiledningstimene, og fikk derfor ikke muligheten til å få en feedback på hvordan oppgaven var så langt. Utenom at jeg falt bakpå tidlig i prosessen og ikke fikk brukt veiledning, så synes jeg at arbeidet med bacheloroppgaven har gått fint totalt sett. Jeg tok som nevnt igjen mye i løpet av påsken og tidsbruken fra og med jeg var à jour med tidsplanen, har vært god. At jeg havnet sånn bakpå, gjorde at jeg fikk en litt mer hektisk avslutning på tidsplanen enn jeg i utgangspunktet hadde sett for meg. Jeg kunne spart meg for mye stress og lange dager om jeg hadde jobbet litt mer kontinuerlig, som jeg i utgangspunktet hadde sett for meg.

Tanker i ettertid

Hvis jeg skulle skrevet en tilsvarende oppgave senere, ville jeg vært mer opptatt av å komme tidlig i gang med å samle inn relevant teori og data, samt forsøke å få formulert en ferdig problemstilling tidligere i prosessen enn det jeg fikk til nå. Det jeg synes var mest problematisk, var å skille ut hva jeg skulle ha med og ikke, da det finnes veldig mye teori og forskningsartikler om identitetsprosesser, og vi hadde et visst antall sider og tid til rådighet. Jeg fikk altfor mange sider i forhold til hva vi hadde til rådighet og måtte derfor ta bort en del av teoriene jeg hadde i utgangspunktet presentert. Sammen med dette følte jeg det også var vanskelig å holde seg innenfor problemstillingen til tider, da det var så mye jeg kunne valgt å ha med for å belyse temaet generelt. I tillegg ville jeg prøvd å foreta intervjuer, fremfor å bruke en dokumentar for å kunne stille de spørsmålene jeg selv lurer på rundt temaet.

Jeg ville også benyttet meg av alle veiledningstimene som vi var tildelt, da jeg har brukt mye tid på å søke opp de tingene som jeg kunne fått svar på av veileder. Jeg vil si at jeg har lært mye gjennom arbeidet med denne oppgaven, da jeg har tilegnet meg mer kunnskap om temaene identitetsprosesser og sosiale medier, særlig knyttet til barn og unge.

Jeg synes oppgaven ble litt overfladisk og at det derfor potensielt kunne vært en ide å skrive masteroppgave om den samme tematikken. Da har man mer tid og ressurser til rådighet og man kan tilegne seg en større innsikt i et tema som er veldig dagsaktuelt med tanke på bruken av sosiale medier blant barn og unge.